

**КУЛЬТУРНА-АСВЕТНАЕ ВЫДАННЕ «РАКАЎСКІ ШЛЯХ»:
ПРАФЕСАР ВЯЧАСЛАЎ РАГОЙША
Ў ЛЮБОВІ ДА ЛЮДЗЕЙ І РОДНАГА КРАЮ**

В. І. Іўчанкаў

*Беларускі дзяржаўна ўніверсітэт,
вул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
diskurs03@mail.ru*

Артыкул прысвечаны аспектам навуковай і журналісцкай дзейнасці доктара філалагічных навук прафесара В. П. Рагойшы. Паказаны шырокі спектр навуковых інтарэсаў вучонага, акрэсліваецца культурна-асветная значнасць выдання «Ракаўскі шлях», звяртаецца ўвага на грамадзянскае гучанне прац пісьменніка і даследчыка, вызначаюцца экзістэнцыяльныя характарыстыкі яго творчасці.

Ключавыя словы: выданне; журналістыка; чытанні; навуковая дзейнасць; камунікацыя; навука.

**CULTURAL AND EDUCATIONAL PUBLICATION
«RAKOV'S WAY»: PROFESSOR VYACHESLAV ROGOISHA
IN LOVE FOR PEOPLE AND NATIVE LAND**

V. I. Ivchenkov

*Belarusian State University,
9, Kalvariyskaya Str., 220004, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: V. I. Ivchenkov (diskurs03@mail.ru)*

The article is devoted to the aspects of the scientific and journalistic activity of the doctor of philological sciences, professor V. P. Rohoysha. A wide spectrum of the scholar's scientific interests is shown, the cultural and educational significance of the publication «Rakavski shlach» is defined, attention is paid to the civil tone of the writer's and researcher's works, and the existential characteristics of his work are determined.

Key words: publication; journalism; readings; scientific activity; communication; science.

Ракаўшчына – паняцце не адміністрацыйнае,
а культурна-гістарычнае

Вячаслаў Рагойша

З кагнітыўнага гледжання спасціжэнне медыятэксту адбываецца спачатку праз пабудову спецыфічнай мадэлі сітуацыі або падзей, апісаных у тэксце, пасля – праз прызму канкрэтнай сітуацыі, праз аднаўленне і канкрэтызацыю больш агульных мадэлей. У гэтым плане выразныя асаблівасці маюць выданні, якія функцыянуюць паводле лакалізаванай ідэнтычнасці. Можна прыводзіць розныя думкі пра «неўміручасць» малой прэсы. І пра тое, як лакальныя сеткі ствараюць канкурэнцыю буйным выданням. І ў першым і ў другім выпадку ёсць акалічнасці, што дазваляюць нейтралізаваць полюснасць процілеглых пазіцый. Ідэнтыфікавальная роля малатыражнай газеты даволі вялікая. Такое выданне лакалізуе соцыум па самых розных прыметах: прафесійнага занятку, тэрытарыяльнай, ведамаснай і г. д.; інтэгруе чытача ў створаную ім ментальную карціну. Абмен думкамі ў сацыяльнай сетцы, распаўсюджванне інфармацыйнага (рэкламнага, PR-іміджавага, карпаратыўнага і інш.) прадукту маюць сваю спецыфіку, заснаваную на паслабленай сацыяльнай кагерэнтнасці. Традыцыйны ж інстытут заснавальніцтва выдання выступае гарантам забеспячэння прававога, маральна-этычнага аспектаў яго дзейнасці. Асабліва калі асноўная грамадская нагрузка кладзецца на плечы стваральніка выдання – яго рэдактара...

Прафесар Рагойша мае трывалыя творчыя сувязі з журфакам. І яны даволі паспяховыя, выніковыя. Кожная сустрэча з Вячаславам Пятровічам абяцае новую ініцыяцыю, якая тычыцца калі не літаратурнага працэсу, то культурна-спадчыннага, асветнага. Як арганізаваць газету? Як правесці Ракаўскія чытанні? Як пашырыць кола чыноўных і цывільных людзей, каб далучыць іх да каштоўнасцей роднага краю? Ды так, каб іх прабрала. Ад велічы гістарычнай памяці, хараства мясцін і непаўторнасці ментальнага каларыту, знакамітых сустрэч на гэтай зямлі з Караткевічам, Мальдзісам, сям'ёй Бадровых...

Шмат слаўных людзей у Рагойшавым атачэнні пабывала. Варта ўзгадаць толькі гасцей на вяселлі маладых Славы Рагойшы і Таццяны Кабржыцкай: «Ніл Гілевіч, Алег Лойка, Фёдар Янкоўскі, Адам Мальдзіс, Язэп Семяжон, Валянцін Рабкевіч, Генадзь Шупенька, Сяргей Панізнік, Мікола Прашковіч, Пятро Рогач, Леанід Акаловіч, Мікола Пашкевіч,

Фёдар Мазура, блізкія і далёкія родзічы, сябры, суседзі (жанатыя – з жонкамі) – усяго звыш ста чалавек – весяліліся ледзь не тыдзень. Колькі арыгінальных тостаў было! Якія толькі песні і як хораша ні спявалі! Беларускія, украінскія, рускія, польскія... Якраз адзначалася 50-годдзе Кастрычніцкай рэвалюцыі, і савецкая ўлада дала свайму народу дастаткова выхадных» [1, с. 173].

Мне пашчасціла быць на Ракаўскіх чытаннях, друкавацца ў «Ракаўскім шляху» і самае галоўнае – быць далучаным да рагойшазнаўства ў самай стракатай яго палітры. Да чалавекалюбства ці, як пісаў Вячаслаў Пятровіч пра Караткевіча, «чалавекалюбнага сэрца». Да апантанасці ў літаратуры і прагнасці да журналістыкі. Маштабу думкі і ўсеабдымнасці людзей, да якіх горнецца душа і сэрца. Доследнай сталасці і строгай выверанасці ў метадалогіі гуманітарнай навукі. Шмат яшчэ да чаго... Да спеваў падчас навуковых канферэнцый і смачных страў у радаводнай сядзібе, цішыні сцен і партрэтаў, пісьменніцкага інструментарыю Караткевіча ў музеі, афіцыйных прамоў перад настаўніцтвам у школе і акадэмічнай элітай у Доме культуры. Запомнілася кінутая мне наўздагон фраза Вячаслава Пятровіча, калі са шкадаваннем (трэба было тэрмінова ад'ехаць па працы) спяшаўся ў сталіцу пасля адной са шматлікіх такіх імпрэз: «Калі ў міністра Стражава такі саветнік, то адукацыя ў моцных руках».

Атмасферу Ракаўскіх чытанняў можна адчуць толькі там пабываўшы. Але і словамі можна перадаць... Ты пагружаешся ў сіваю даўніну і выплываеш у сучаснасць, дакранаешся да класіка Караткевіча і бачыш падпітага сучаснага пісьменніка, за якім бяжыць, дразнячы, чародка дзяцей. Перад табой паўстае галерэя вясковай інтэлігенцыі і акадэмічнай, універсітэцкай, багаслоўнай эліты, сталічнай тусоўкі, каларытных гасцей з розных мясцін Беларусі. І кожнаму ёсць чым заняцца, што сказаць, з чаго пачаць свой ракаўскі шлях...

Вячаслава Пятровіча хапае на ўсё і на ўсіх. Мы любілі, калі ён завітваў на журфак, чытаў студэнтам непераўзыходныя ў майстэрстве лекцыі, а пасля заходзіў на кафедру. Лілася гаворка, па якой сёння можна толькі настальгіраваць. Столькі фактаў, ведаў, успамінаў, прадбачанняў, навуковага асэнсавання наўрад ці яшчэ дзе спазнаеш. Прафесар Рагойша вырозніваецца асаблівым бачаннем свету, настойлівасцю ў дасягненні мэты, якую сабе паставіў. Адной з іх і была газета «Ракаўскі шлях». З якім замілаваннем Вячаслаў Пятровіч паказваў свежаныкі нумар, зда-

ецца, выараны з нетраў журфаку. Колькі годнасці было ў радках выдання, тыраж якога не перавышаў 200 экзэмпляраў, але маштабнага па значнасці і актуальнасці ўзнятых у ім тэм!

Давялося друкавацца ў ім па праблеме, якая не ўваходзіла ў мае даследчыя планы, але па настойлівай просьбе рэдактара прыйшлося дакранацца да творчасці Дуніна-Марцінкевіча з падказнанага прафесарам гледжання.

Журфакаўцам лёгка камунікаваць з прафесарам Рагойшам. Энцыклапедычнасць яго ведаў дазваляе знайсці навуковыя кантакты і гісторыкам журналістыкі, і крытыкам, і сацыёлагам, і псіхолагам, і палітолагам, і медыялінгвістам... — спецыялістам шырокага спектра журналісцкай тэорыі, якая функцыянуе ў міждысцыплінарным асяродку іншых навук. Па сутнасці, і сам Вячаслаў Пятровіч мае ўсе падставы быць залічаным у журналісцкі саюз. Сведчаннем гэтага ёсць не толькі практычная рэдактарская дзейнасць, але і творчыя захады ў радашковіцкім «Сцягу Ільіча», у рэдакцыі акружнай газеты «Боевое знамя» Алма-Аты, перадачы «Тэлебібліятэка» і інш.

Стаўленне да навукі, да людзей вучоных і паспалітых, студэнтаў старанных і не вельмі, да калег, сяброў, да справы, за якую ўзяўся, да родных мясцін і да сваёй Айчыны вылучае Вячаслава Пятровіча. Яно сардэчнае і напоўненае любоўю...

Бібліяграфічныя спасылкі

1. *Рагойша В.* На Ракаўшчыне, у маім родным куце... // *Полымя*. 2010.11. С. 170–176.